

თეატრი

საუბრეველ კვირათ სალიტერატურო და სამხატვრო გაზეთი

1889 წელსა

№ 10

მარტი 21

გაზეთი ღირს: ერთს წლ. 5 მან.,
ხანუგ. წლ. 3 მ., ცალკე №-15 კ.
ხელის მოწერა მიიღება: თბილის-
ში რედაქციის კანტორაში. Тиф-
листь, въ редакцію газеты
„ТЕАТРЪ.“ გაზეთი ისეიღება:
თბილისში, ჩარკვიანის წიგნის მა-
ღაზიაში და ბეჟუოვის სააგენტოში.

რედაქცია არა კისრელობს წერი-
ლების უკან გაგზავნას და მათ
შესახებ მიწერ-მოწერას.

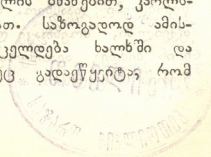
გაზეთში დასაბუქდათ გამოგზავ-
ნილ წერილებს უნდა ჰქონდეს მო-
წერილი სახელი, გვარი და ად-
რესი დამწერისა.

ახალი აპეპი.

ათედა თეატრის სეზონი და მოისვენა დრამატიულ-
მა საზოგადოებამ. წარსულ კვირას ბ. აბაშიძის
მოთავეობით იყო წარმოდგენილი ყვეარყვარე ათა-
ბაგი და ცხოველი სურათები. წარმოდგენამ რიგიანად
ჩაიარა. ხალხი ბლომად დაესწრო.

კარლ-სბადის ანლო-მ.ხლო ერთი ვიდაც კაცი გამხდა-
რა ავან და მოუწვევია მღვდელი აღსარების სათქმელად.
აღსარებაში უთქვამს: ამ ცოტას ხანში მიეგრლინგში კაცი
მოვეკალიო. მღვდელს უთქვამს, თუ შენანება გინდა მაგ
ცოდოსი, მოწმებთან გაიმეორე შენი აღსარებო. იმასაც
გაუმეორებია და მაშინვე, გამომძიებლის ბძანებით, კარლს-
ბადის საეადმყოფოში გაუგზავნიათ. საზოგადოდ ამის-
თანა აბები ძალიან ჩქარა ვრცელდება ხალხში და
ვხლაც ისე მომხდარა. ბევრს კიდევ გადაწყვიტა რომ

ავსტრიის ტანტის მემკვიდრის მკვლელი სწორედ ეს ეაფ-ბატონი ბრძანდებოა. ბოლოს, როცა, შეწუხებულა ეს ავთ-მყოფი და თავის მორჩენის იმედი აღარ ჰქონია, გამოტეხი-ლა, უთქვამს: არაფერ არ მომიკლავო; ეს ამბავი იმიტომ მო-ვიგონე, რომ ყურადღება მოექციათ და კარლსბადის საავთ-მყოფოში გავეგზავნეთ, სადაც, იმედი მქონდა, უკანასკნელ დღეებს ჩემის სიცოცხლისას დიდ განცხრომაში დაეღეფ-დიო... მართლა და ძნელი ყოფილა, კაცი თუ «კეთილ ცხოვ-რებას დაჩვეულა».

ფოსტასი მოსამსახურეებს, როგორც ვიცით, მეტად ცოტა ჯამაგირებს აძლევენ, ჯაფა კი ძალიან დიდი აქვთ, ამისათვის გაჭირებული კაცის მეტი ამ სამსახურში არაფერ შედის, გაჭირებული კაცის შეცდუნება ხომ ადვილია. რო-გორც „ნოვოსტებს“ სწერენ, «კრონშტადში» დაუტყერიათ, რამდენიმე ფოსტის წერილების გადამრჩევები, რომლებსაც, თურმე წერილებიდან მარკები უძერიათ და უყიდიათ, წერი-ლები კი უმაღავთ, ან უხევიათ. საქმე გამომძიებლისათვის გ-დაუციათ.

აქამდის არა გეჯეროდა რომ იერუსალიმში ცოდვილნიც არიან, მაგრამ ესლა კი, მეტი ღონე არ არის, უნდა დავი-ჯეროთ: საფრანგეთში ვილაც გლეხის დედაკაცმა უჩივლა სასამართლოში ერთს ექიმს, რომელსაც ამტყუნებდა, რომ ვითომ იმის ქმრისათვის, ამ ექიმს კარგად არ უწამლია, რის გამოც ეს დედაკაცი დაქვრივებულა... აი ამ მოსამართლისათვის რა უთქვამს ამ დედაკაცს: ჩემი ქმარი, 70 წლის მოხუცი, უქვი-ფოთ შეიქნა, მე მოვიწვიე ეს ექიმი; ამანაც გაშინჯა ავთ-მყოფი და მითხრა: აქ საშიში არა არის რა, ჩქარა გაუელის, წურბლები დაასხიო. მეც მოვიტანე წურბლები, ჩაყარე ფქვილში, მოვხრაკე და ერთი «პორცია» შევაქამე; ცოტა ხნის შემდეგ ავთმყოფს გული შეუწუხდა და გამოესალმა წუთის სოფელსაო...

თქვენ ადამიანის წერა ბძანეთ, თორემ ბაყაყის კამიას, განა მოხრაკულმა წურბლებმა უნდა აწყინოს?!

თეატრი.

ქართული თეატრის საქმე სანამ კარგად მიდიოდა, სომხურმა დასმა ფეხი ვერ მოიკიდა ჩვენ ქალაქში, რადგან სომხები ქართულ წარმოდგენებზე უფრო ესწრობიან, ვიდრე სომხურზე. ეხლა სომხურ დრამატიულ კამიტეტმა ნახა, რომ ქართულ თეატრმა ცალი ფეხი სამარისაკენ გაიშვირა, და გადასწყვიტა მომავალი სეზონილამ მუდმივი დასი იყოლიოს თბილისში. სხვათა შორის ადამიანცააც მოიწვევენ...

თუ ორი სეზონის განმავლობაში ჩვენმა ეხლანდელმა დრამატიულმა კამიტეტმა რიგიანად საქმის წაყვანა ვერ მოახერხა—მომავალშიაც ამას უნდა მოველოდეთ, ამისათვის კარგი იქნება, თუ ჩვენი არტისტები შეერთდებიან და წარმოდგენების რიგიან გამართვას არ შესწყვეტენ, თორემ... შემდეგ ძნელილა იქნება საქმის გამობრუნება.

აღსარებულად.

პსიხოლოგიური აღწერა.

(თარგმანი რუსულიდან).

(დასასრული)

წუხარებით შეპყრობილმა, ჩემდა საუბედუროდ, მიკმატოე ისეკ იმ საშუალებას; თითქო ბორატ სულმა შეიპყრო მთელი ჩემი აწსება და დამაყენა ამ სასიფათო გზაზედ, და ჩემშიც იმდენი ძალა არ იყო, რომ მისთვის წინააღმდეგობა გამეწია. ესლა ღვინო კასლა ჩემ უსაჭიროეს მოთხოვნილებად;

უიშისოდ მე სიცოცხლე არ შემძლო, ყოველი წუთი ცნების ჩემთვის საშინელი წამება იყო და მაშინ იმულებული ვიყავ მესვა ღვინო, რათა ჩავკარდნდი იყავ დაიწყებაში, რომელიც იმ დროს, მეგონა, ჩემი მისხელი იყო.

რასაკვირელია, მალე სამსახურში დამითხროვეს, რამაც დიდად არ შემაწუხა. ან რა მრჯიდა, რომ ვდევნიდი სხვათა აზრებს, რომელიც, ჩემის ფიქრით, სრულიად უმეტარნი იყვნენ, განა მათ შეეძლოთ გაეგოთ ის ტანჯვანი, რომელთაც მე ვიტანდი; განა შეეძლოთ იმათ ამაღლებულიყვნენ იმ ბრძოლაში, რა ბრძოლაშიაც მე ვიყავ, ისინი მთვლადნენ მე ღოთად, საწყალ კაცად, ის-კი არ იცოდნენ, რომ ეს საწყალი კაცი არ გაუცვლიდა თავის ბედს თუნდა უბედნიერეს მათგანს. ნეტავ მათ იცოდნენ, რა რიგ სძულდა ამ საწყალს ისინი! მე სიამოვნებას ვგრძნობდი, როდესაც ვინმე ჩემი ნაწინაობა ქალი შიშით მიტყუებდა და თავს მომარბობდა, როდესაც მე მთვრალი გამოვიდოდი ხოლმე სირაჯხანიდან. ამ გვარმა ცხოვრებამ თითქმის ნახევარი წელი გასტანა; თუმცა ჩემში ბევრი ძალი და ღონე იყო, მაინც გაუძელ იმ საწამლავს, რომელიც განუწყვეტლივ ჰგვიმაჯდა ჩემს ახსებას.

არ მახსოვს, როგორ მომივიდა ყველა ის, რაზედაც გესაუბრებით ესლა თქვენ; მე ესენი შემდეგ სხვებმა გადმოიტყეს. ერთ იანვრის საღამოს, მე, უგრძნობლად მთვრალი, ერთ სასმელებს დუქანის მახლობლად, რის ვაი ვაგლასით ამოიეს და წამიყვანეს პოლიციაში, სადაც მე გავათიე დამე. მეორე დღეს, წინააღმდეგ ჩვეულებისა, ცნობას ვერ მოველ, ვერ მოვბრუნდი, დაიწყე ძილში რომ ვა და გამგზავნეს საქალაქო საავადმყოფოში. არ ვიცი რას უნდა ვუმადლოდე, ჩემ მაგარ აკებულობას, თუ ჩემს ბედს, მხოლოდ როგორც იყო თავი დავაღწიე ცხლებას. როდესაც მოვიხედე არ შესმოდა, სად ვიყავ, ან რა ამბავი იყო ჩემ თავზედ. თავს ხარი დამეცა, როდესაც სარკეში ჩავიხედე. მკვლარს უფრო მივიმსგავსებოდი, ვიდრე ცოცხალს. შემდეგ, ხელ-ხელა ვიწყე ძეგლი, წარსული ცხოვრების მოგონება, ტანში ყრუანტელი დამივლი-

და ხოლმე, როდესაც ჩავაკვირდებოდი ამ ცხოვრებას. მე მწყინდა, რატომ საუკუნოდ არ გამოვივსადმე ქვეყნას იმ საღამოს, როდესაც მე ძალზედ მთვრალი შეჩვიდი ამიყვანეს. წინად მე მძაგდა სხვები მისთვის, რომ იმათ მე ვმუდლი, ესლა-ვი... ვის შეუძლია შეიგნოს ის გრძნობა, რომლით მე სავსე ვიყავი. მე თვითონ მსულად ჩემი თავი. მე არ შემიძლო რაიმესათვის თვალი მიმიხერო იმიტომ ვი არა, რომ შემინოდა ადამიანისა, იმიტომ რომ მეგონა, დღის სინათლეც-ვი ჩემ ქვევას, ჩემ დაცემას ამნილებდა. რას იტყოდა ესლა თუნდ ერთი იმათგანი, რომელიც რდესმე თავის ამსანაგად, მოამქედ მრაცნდა, რას იტყოდა ის, ვისაც რდესმე გაუგონია ჩემი აღტაცებით სავსე, მგრძნობიერი სიტყვა კეთილზე, პატიოსნებაზე და შრომაზე, რას იტყოდა, დასასრულ ჩემი კეთილი, საყვარელი ძმა...

ორი კვირის შემდეგ საავადმყოფოდან გამოვედი. თბილისა გაზაფხულის ჭაერმა შთაბერა ახალი სიცოცხლე ჩემს მისუსტებულს გულს. ბუნებამ ფერი იცვალა და იწყო ახალი ხანა სიცოცხლისა. მე-ვი განა შემიძლო მონაწილეობა მიმდლო ამ ბუნების მშვიდობიან ცხოვრებაში? ჩემი არსებობა ქვეყანაზე, მეგონა, საზოგადო ჭარმონის არღვევდა და იმიტომ კინაღამ ზოლომოულე ჩემის ხელით იმ სიცოცხლეს, რომელიც ისე უდროოდ დროს დამიბრუნდა. მაგრამ უკდმოქმედება გამცოცხლებელი ბუნებისა ძლიერი იყო; სადღაც ღრმად ჩამხურჩულებდა სხვა, რომ კიდევ შემოდლან სიცოცხლე, კიდევ შემოდლან დაკუბრუნდე საზოგადოებას, რომ კიდევ მიყვარს კაცობრიობა, მიყვარს ისე, როგორც არას დროს არ მყვარებია.

რამდენიმე ხნის შემდეგ ჩემში ისევ იწყო ბრძოლა სიკვდილისა სიცოცხლესთან, იწყო ბრძოლა წარსულმა—მომავლთან; ჯერ მთლად არ გამქრალიყო ნაპერწკალი იმედისა და თავის დასნისა. მე აქ იმისთანა არაუინ მყავს, რომელიც მეგობრულად გადამხეიოს, რომელმაც შეკლა მომცეს ამ ბრძოლაში თავის ამსანაგურ ჩხვეით, არაუინ იმისთანა, რომელსაც შექდლოს დამაკიწოს წარსული და, მეგობრული თანაგრძნობით, შეიწეობა მომცეს, თუ კიდევ

ეს შესაძლებელია ახალ გზასკდ. აი რატომ მოგმართეთ თქვენ. თქვენ არ უნდა გაუცხოვდეთ კაცთა გულის-თქმანი, თქვენ არას დრას ზურგი არ უნდა შეაქციოთ მას, ვისაც ჰსურს ცოდვები მოინანიოს, რა გინდ მომაკვდავი ცოდვა ჩაუდინოს... დამის-სენით გვედრები, დამისსენით! — ამბობდა ამ სიტყვებს და... საბ-რალას ცხარე ცრემლები ჩამოსდიოდა ტანჯულს სასუსკედ.

გრ. გვ—ანი.

ხალხური ლექსი.

ჩაწერილი ღის ჩერქეზიშვილისაგან.

ღალოცვილი ქრისტე ღმერთო
 სოფლიურად მობმანდება,

ხელში სასწორი უჭირავს

ცოდო მადლი იწონება.

არ მამეშენენ წამიუვანეს

ივანე და სამნი ძმანი,

ბეწვის სიდზე მიმიუვანეს,

შეშინდი და შეგოკმანდი;

გუნებას რო დაუფუიქრდი

მუსლსა მივე დიდი ძალი.

სამი ქალი მამეკება,

სამნივ ივანენ ჩემი დანი;

მოდო მძავო ზური ვჭამოთ

თბილი ზური, ცხარე ძმარი;

ქრისტე ღმერთი რო მობმანდეს
 შენ დაუდგი ოქროს სკამი.
 ხელის საბანათ მიაწოვი
 სამი მინა ვარდის წყალი.
 ნუ ხარ, ძმაჲო, კაცის შური
 ნურც ბატონთან მბებულარი,
 თორემ წაგკურენ, წაგეუვანენ
 იქ არიან გამძართლელი:
 მადლის მქნელს ხელი მოაგულეს,
 შეიუვანეს სამოთხეში,
 ფესზე ცხვარი კამოაბეს
 აქა სვი და აქა სჭამე;
 ცოდვის მქნელი იქ ჩაგდეს,
 საცა კუჭრი ღუღღა ცხელი,
 ღუქნის კაცი შაიუვანეს
 შიგ ჩაუუვას ფხის წვერი,
 ამხანაგის მოლაღატეს—
 ეულსე ჩამოჭკიდეს გველი,
 ბატონის მბებულარ კაცსა—
 ზირს ჩაუსუვას მოწიელი.

შენათვაზა.

(გიუ დე მოპასსანისა)
 გადმოთარგმნილი რუსულიდან.

3-ოლ სკალი ის იყო ადგა ლოგინიდან. შემოდგომის გრი-
 ლი დილა იყო; რა მთლად მოცული იყო დრუბლებით და ყინ-

ულავდა; სკებიდგან გაყვითლებული ფოთლები ნელ-ნელა ცვიოდა. სავალი დაღონებული დადიოდა ოთახში. ის იყო სამოცდა-ორი წლის, უცოლ-შვილო, უთვის-ტომო კაცი.

ახლა ის იგონებდა მთელ თავის ცხოვრებას, რომელიც ასე ფუჭად და უშინაარსოდ გაეტარებინა. იგონებდა თავის უმაწვილობას, მშობლების ოჯახს, სასწავლებელს, დათხოვნის დღეებს, — დროს, როცა ის უმაღლეს სასწავლებელში სწავლობდა. შემდეგ, — ამის ავად-მყოფობას, იმის სიკვდილს.

სწავლის შესრულების შემდეგ ის დაბრუნდა შინ და დაიწყო ცხოვრება მოხუც დედასთან. მალე წვეულმა სიკვდილმა დედაც მოაშორა. სავალი დარჩა მარტოდ. ახლა იმაზე მიდგა სიკვდილს ჟერი. იმასაც მოელება ბოლო; მოჰშორდება ქვეყანას. რა ძნელია! სხვები უწინდებურად იცხოვრებენ, ეკვარებათ ერთმანეთი, იმხიარულებენ. დიას, სხვები იმხიარულებენ და ის კი აღარ იქნება ქვეყანაზე.

ცხოვრებით მაინც დამტკბარყო! ქქონიყო რამე შემთხვევა, სიხარული, წარმატება. არა, არაფერი ამისთანა არა ყოფილა იმის ცხოვრებაში. ის ყოველთვის ერთ-გვარად სცხოვრობდა. იღვიპებდა ადრე, სადილკასშობდა ერთსა და იმავე დროს. ასე მიადწია იმან სამოცდა-ორ წლამდის. ცოლიც არ შეურთავს. რატომ? სწორედ რომ სკვირუდია, რატომ ერთი არ იფიქრს ცოლის შერთვაზე? შეძლება საკმარისი ქქონდა. იქნება არ მიერა შემთხვევა? იქნება ასეც იყო! მაგრამ „რად ბედის მონახევრეა“, ნათქვამია. ის ერთობ დაუდევრელი იყო, აი რატომ, დაუდევრელობა იყო იმისი მტერი, ნაკლულევანება, ბიწიერება. თავის დაუდევრელობით სწორედ რომ ბევრი ატარებს მთელს ცხოვრებას უბედურად.

ის შეეკარებულეც არა ყოფილა. არც ერთი სიყვარულისგან გატაცებული ქალი არ მისცემია იმის შკერდზე დავიწყების წამებს...

რახიარმა უჩენაკმა ბედნიერებამ უნდა ააკოს აღამინის გული, როდესაც პირველად მიწვებების ტუჩები, როდესაც გაშმა-

გებული გულში ჩაკვრა ჯერტებს ორს შეუვარებულს განუსაზღვრელ მოსნეტარებად!

შოღ სავალი ჩამოვდა ბუხრის წინ.

სწორედ რომ უბედური იყო იმისი ცხოვრება. მაგრამ ერთი კი მაინც უყვარდა. და ეს სიყვარული იყო იმისი გულის საიდუმლო. იმას უყვარდა თავისი ძველი მეგობარი, სანდრის ცოლი. ას! რომ გათხოვებამდის ვერ იცნობდა იმას! რასაკვირველია მამინ ცოლ ქმრობას გამოუცხადებდა. მეტი რა ნაირად შეუყვარდა ის განზობის პირველი დღიდანვე! სავალი იგონებდა თავის ადგილებს ყოველ შესვენების დროს მათთან, დარდს გამოთხოვების დროს და უძილო ღამეებს, როდესაც მარიაძე ფიქრი არ ამოკვდა იმას გუნებას.

რა მშვენიერი იყო ის მამინ! სანდრი არ იყო ღირსი მისი ქმრობისა.

ას, ნეტა მამინ მარიაძეს უყვარებოდა ის! რომ უყვარებოდა!.. ან კი რატომ არ უნდა უყვარებოდა სავალი, თუ კი სავალს ისე უყვარდა? ნეტა ის მაინცა სცოდნოდა, რომ სავალს ის გავიწყებით უყვარდა!.. ნუ-თუ იმან ვერ შეიტყო, ვერ შენიშნა? რას იფიქრებდა ის მამინ? რა ზასუსს მისცემდა სიყვარული რომ გამოეცხადებინა?

ათასი ამგვარი კითხვა მოსდიოდა სავალს თავში, სცდილობდა დაწვრილებით მოეგონებინა თავისი წარსული ცხოვრება. — აგონებოდა საღამოები, რომლებსაც ატარებდა სანდრთან, როდესაც უკანასკნელის ცოლი ვერ კიდევ ახალ-გაზდა და მომსიბლავი იყო.

იგონებდა იმის სიტუაციებს, ხმას, ჩუმ სიცილს. იგონებდა დროს, როცა სამნივე ერთად სეირობდნენ ხალხი მდინარის პირზე. აი უცნაურად ნათლად წარმოუდგა თავაწინ ერთი დღეა, რომელიც გაატარა იმასთან ერთად, ტყეში, მდინარის პირას. ისინი ადრე წავიდნენ, თან წაიღეს საუზმე. გაზაფხულის მშვენიერი გრილი დღე იყო. იმათ ისაუზმეს ბაღასუბზე, სის ქვეშ. საუზმის შემდეგ სანდრს იქვე დაეკინა ტბილად.

მარიამმა გაუყარა სკალს მკლავი მკლავში და წავიდნენ სასიეროდ. ის დაენდობოდა ხოლმე მკლავზე, ესუმრებოდა და სიცილით ეუბნებოდა: „ძთლად დამათრო ბუნებამ, ჩემო კარგო, ძთლად“. სკალი გაჩუქებული უყურებდა იმას, ჭკმნობდა, რომ ფერი მისდიოდა, და ეშინოდა რომ ძალთან კადნიერად არ უყურებენ ჩემი თვალებით, ხელს კანკალი ხომ არ ამხილებს ჩემს საიდუმლოსა.

მარიამმა გააკეთა უკვილების გვირგვინი, დაისურა და ჭკითხა: „მოგწონვართ ასე?“

საკალმა ჰასუხნი ვერ მოასერსა, იმან კი უკმყოფილოდ გაიციინა და უთხრა: «სულელ, სულელ, ჰასუხნიც ვერ მოასერსე?» კერც ამასე მისცა ჰასუხნი საკალმა, კინაღამ ტირილი არ დაიწყო... ვკვლას ეს ამას ახლა ნათლად უდგებოდა თვალი. ის რა უთხრა იმან: «სულელ, სულელ, ჰასუხნიც ვერ მოასერსე!» მოაგონდა როგორ დაენდო მარიამი იმას მკლავზე.—როგორ, როცა მარიამი დაიხარა ჰაგებში გასასულელად, იგრძნო, რომ იმისი მშვენიერი ყური მიესლო ლოყაზე, და თითონ კი თავი მარდად მიიღო, არ იფიქროს მითომ განგებ მოვიქციე ასე.

როცა საკალმა ჭკითხა: «დრო არ არის დაბრუნებისათ?» იმან ცნობის მოყვარეობით შეჰსკადა. სწორედ, რომ საკვირველად შეჰსკადა. მაშინ ის იმას არ ჩაჰფიქრებია, ახლა კი აშკარად იდგებდა.

— როგორც გნებავთ, ჩემო მეგობარო; თუ დაილაღეთ,— წავიდეთ.

— კი არ დავილაღე, მაგრამ ვინ იღის სახდრმა კიდევ გამოიღვიძა.

— თუ თქვენ იმისი გეფიქრებთ, რომ ჩემი ქმარი გამოიღვიძებდა, ეს სხვა საქმა: წავიდეთ.

გზაზე მარიამს ხმა აღარ ამოუღია, აღარც მკლავზე ენდობოდა. რატომ?

საკალს ეს ფიქრად არ მოსკლია. რა დაეძრთა იმას მაშინ აქამდის ვერ გაეგო.

მითომ?..

საკალი აღელდა. უცრად მოესმა მარამის ხმა: „მე თქვენ მიუყარსართ!“

იქნება ასეც იყო? აწუსებდა მას ეჭვი.

ნუთუ შესაძლოა, რომ ეს ასე უოფილიყო! იქნება ესეც იყო და იმან კი გზა აუქცია ამ ბედნიერებას?

— უნდა გავიგო! აღარ შემიძლიან ამაზე მეტად გჭკში უოფნა, წამოიძახა იმან.

მარღათ ჩაიწვა ტანთ. მე ახლა სამოცდა ორი წლისა ვარ, ის რომცნდა თვრამეტისა; ახლა კი შემიძლიან კვითსო“, რას თქვა რომბა ის?

საკალი გამოვიდა გარეთ და წავიდა სანდრის სახლისკენ. გარის დარახუნებაზე გამოვიდა ახალგაზდა მოსამსახურე ქალი-საკალის ასე უდროეოდ მისულა იმას ძალიან გაუკვირდა.

— თქვენა ბძანდებით, ბატონო? რა ამბავია, სომ არათერი გატკინებიათ?

— არათერი, შვილო! მიუგო იმან. წადი ქალბატონს მოახსენე ძალიან საჭირო საქმე მაქვს და მინდა მოგელაზარაკო თქო.

— ქალბატონს არა სცალიან; მურაბას ჰსარშავს, ჟერ ტანთაც არ ანვია სწორედ.

— არა უშავს რა, მოახსენე; მოცდა არ შემიძლიან.

მოსამსახურე გავიდა.

საკალმა დაიწყო ოთახში მარღად სიარული. ის სრულებით არა ჰგონობდა, რომ უადგილო იყო იმისი კითხვა.

გაიღო კარი; გამოვიდა ქალბატონი. ახლა—ის იყო მსუქანი, მხარბუქიანი, შირ-რგვალი, მოცინარი დედაყავი.

ის მოდიოდა სასულეებ აკეცილი; მურაბიანი ხელები განზე ეჭირა.

— რა ამბავია, ჩემო მეგობარო, ავად სომ არა ხართ! ჰკითხა აშეოთუბული ხმით მარამმა.

— არა, ჩემო ძვირფასო, მაგრამ მე მინდა ერთი კითხვა მოგცეთ, რომელსაც ჩემთვის დიდი მნიშვნელობა აქვს. მამლეკო სიტყვას, რომ ნამდვილ მასუსს მომცემთ?

მარიაშ გუელიშ.

— მე უოკელთჳს გულ წრთელი ვარ, ბანეთ.

— აი რა გითხრათ. მე თქვენ შირველსავე დღიდგან შუმი-
უგარდით. თქვენ მამხნეუდით?

— საკვირველი კაცი ხართ. ეს ხემთვის ცხადი იო.

საკალმა აკანკალებული ხმით წარმოსთქვა:

— თქვენ ეს იცოდით? მაშასადამე...

ისევე განუძდა.

— მაშასადამე?.. შერე რაღა?

— რასა ჭთუქრობდით მამინ? რას... რას მიშასუსებდით?

მარიაშა გაიცინა — რაზე უნდა მოშეცა შასუსი, რომ ანათე-
რი გიკითხავთ? მე ხომ შირველი ვერ გამოგიცხადებდით სიუ-
ვარულს!

საკალი შიუხლოვდა.

— მითხრით... მითხრით... გახსოვთ ის დღე, როცა
სანდრამ საუსმის შუიდეტ ბალასესზე დაიძინა... ჩვენ რომ ტყეში
წაკედით?..

მარიაში ჩაჩქერდა იმას თვალეში:

— როგორ ვარ მასხოვს.

საკალი შურო აღელდა.

— ჭო და... იმ დღეს რომ... იმ დღეს რომ გამბედაობა
გამომეჩინა... თქვენ რას იზავდით?..

მარიაშ მოუვიდა დიმილი, დიმილი ბუდნიერი ქალისა, რომ-
შელიც ანათერზე არა ნაღვლობს და მიუგო გულ-წრთელად:—

— დაგუეუბდით, ხეშო მეგობარო, დაგუეუბდით!

შუიდეტ მობრუნდა და გავიდა შურახის მისასქედად.

საკალი ტყეში ნაკრავსავით გამოვიდა გარეთ. თუმიც ძალიან
წვიმდა, მაგრამ ის არ შუეშოვს, წავიდა შირდაშირ მდინარისკენ.
სად მიდიოდა თიო რჩინა არა თუქრობდა. შივიდა მდინარის კიდე-
დას, შერე შუეუსია მარჯვენა და განატრომ ტვა. წვიმამ მთლად
დაასკელა ის. აი შივიდა იმ ადგილს, სადაც იმათ ისაუსმეს იმ

უბედურ დღეს, რომლის მოგონებაც ასე უკლავდა მას გულს. დაჟდა სკეპტიკურ და დაიწყო ტირილი...

ა.ლ. ბარნოვი.

ბრილიანტი

ტრადიციულია ორს მოქმედებად, თსულება თ. რ. ერისთავისა.
(გაგრძელება).

იოვანე. (ბოლოთასა სცემს) ხათა!.. მაგდენი ღაზარაკის თა-
ვი არა მაქვს, ძმავე, სწორე ვითხრა...

ბაღდასარა. ახვერ!.. რაც თავი და თავი სათქმელია, ესღა
არის, და!..

იოვანე. მაშ, რატო მაგ თავიღვან არ დაიწყო?..

ბაღდასარა. ახარ, არ მკამხნო, თუ ჩემ თავს რა აშუბი მო-
სულა?...

იოვანე. ბიჭო, რათ მინდა?!.. აშვარათ ვსეღავ, რომ ვირის
თავი ყოფილხარ!..

ბაღდასარა. ტო, ახვერ, ერთი გამიგონე და...

იოვანე. (ბეზარს მოსული) ჭანდაბას შენი თავი!.. აა,
თქვი!..

ბაღდასარა. დაჟექ, და.

იოვანე. ვა! უწინ შენ არ წამოხტი?!.. (დაუღება) ეჭუუ?..

ბაღდასარა. ჭო, ზაზიჩემის ზაზის მამაა...

იოვანე. (იქით) ვაი ქუ იოვანინ!.. (ტაშს შემოჰკრამს)
საიდან მოაქვდა და!... (ბაღდასარას) ტო! ზაზა შენი რათ მინ-
და?.. საქმე თქვი, საქმე!..

ბაღდასარა. (წამოხტება) ტო, ახვერ, ერთი მათქმევინე, და
მეჩმე მომკალ!.. მატად, ერთი მათქმევინე...

იოვანე. ხათაე!... თქვი რაღა!...

ბაღდასარა. (დაჯდება) ზაზიჩემის ზაზის მამაააა...

იოვანე. (მოუთმენლათ) კიდე?

ბაღდასარა. ინდოეთში ყოფილხა... იქ უშოვნია ერთი ჭეიროვანი ბრილიანტი... ეს ბრილიანტი ჩვენ ოჯახში ყოფილხა და მამაჩემი ერთხელ თურქე სოკდაჯედ, რომ მიდის მაკარაში, დედაჩემი ცოცხალი აღარ არის და მე ზატარა ვარ, ხდგეს და ჩემი დედიდას ქმარს, ქირმანანთ ღაღუას კი მიაბაროს... მე ზატარა ვიყავი, მაგრამ, ვიცოდი ეს საქმეც... ცხონებული მამა ჩემი მაკარაში, რომ მიიგვალა, გამოვიდა კარგა ხანით... ვთხოვე ღაღუას ბრილიანტი—უარი მითხრა: „რა ბრილიანტიო?... ჩემთვის არა მოუბარებია რაო!...“

ივანე. (ამ ლაპარაკში მოუთმენლათ ცუნცრუკობს და თავს აქნევს). გაჭიმე კიდეე?... ერთ-თავათა თქვი, რაღა!..

ბაღდასარა. ახჰერ, დამატადე, და! ვათაეებ რაღა...

იოვანე. ჯერ კი არა ხანის და.

ბაღდასარა. რაღა გავაგებო... გახდა სასუდეთ საქმე... ძლივს, ძლივს, როგორც იყო, გამოვიტანე ბრილიანტი!..

იოვანე. მარტლა?... მეჩე?

ბაღდასარა. იოვანეს მზემ!.. მოიცა, ესლავე გიჩვენებ... მაგრამ იცი რა გითხრა?... დუქანი რომ აღარ მაქვს, კეკელუას მზითვიც რომ დაკარგე, ახლა მინდა გაუიღო ის ბრილიანტი, რომ კეკელუასთანაც პირნათლათ გამოვიდე და მეც რამე საქმეზე დავდგე... ესლა გასეთშიც გამომიდგხადებია და როცა გავედი, მაშინ უნდა გახარო კეკელუას... მანამდინ კი არას ვეუბნები... შენც ჯერ ნურა გრჯის-რა, იოვანეჯან...

იოვანე. აარა... ვინ სიყმე მკვლარი!.. აა ერთი მიჩვენე.

ბაღდასარა. (ამოიღებს უბიღვან კოლოფს, გახსნის და აჩვენებს იოვანეს ბრილიანტს): ჰა?... როგორ მოგწონს?..

იოვანე. (სჩხრეკს ბრილიანტს) ფახ, ფახ, ფახ!.. ვახაე, ვახაე!.. რა უნდა ღირდეს ესა?..

ბაღდასარა. სულ რომ ცოტა ვთქვა, ათასი თუმანი მანც
 ეღირება...

იოვანე. ვა, ვა, ვა!.. მაგრამ ესლხ ვაჭარი კაცი ამაში ფულს
 არ გააბანდებს, ჩემმა სიყმემ... (აძლიერს კოლოფს ბაღდასარას)
 მოდი წაიღე რუსეთში, იქ დიდგვარობა ბეჭობა, კარგ ფასათ გაჭ-
 ყიდი.

ბაღდასარა. ექ!.. ახლხ კიდეხ იქ წამიყვანე... აქ განა არ
 არიან დიდი-გვარობი... რამდენსა აქვს ოსრათ ნაშოკნი ფულეხი:
 ზოგი ვოენია, ზოგი ინტენდანტსკის ჩინოვნიკია, ზოგი დონ-
 ტუჩია... რავიცი.

იოვანე. ქესახს ამოხ, მაგრამ მოსკოვში უფრო კარგს
 ფასს მოქცემდენს... აქ იმდენს არ გაიმეტებენ...

ბაღდასარა. რვა ასს ხომ მომგემენ?.. შეიდასს?.. ექვასს?..
 მეც მივცემ... ჯერ კი ვევაჭრები, და...

იოვანე. მაიტა, სამასი ნაღდი მოგრე, სამასიც მეჩმე იუოს...
 მენდე... ვექსილით...

ბაღდასარა. (იქით) რა შეილია!.. (იოვანეს) ჩე, ახპერ!..
 ნისიიკებესაგან დამწვარი ვარ.

იოვანე. შენი ნებაა... ახლხ კი მშვიდობით, წავალ, მენქარება.

ბაღდასარა. მოიტა მეც მოვდივარ... გახსოვდეს იოვანეჯანს,
 აი!.. ვეკულუასთან ჯერ არა გრჯიდეს რა.

იოვანე. არა, არა. (იოვანე გავა უკან ბაღდასარა
 გაპყვება).

ზამოსვლა 6.

(შამოვა ღათიკა, ხელში ცოცხი უჭირავს).

ღათიკა. (თავისთვის) რა ტუულა, უბრალო ყუანი იცის,
 იმ ვუბედურმა ჩემმა აღამ... რას აქანა დასალგებელი?.. (მიყუ-
 ღებს ცოცხს, წამოაფლებს მუთაქას ხელს და იქით გადას-
 ღებს; შემდეგ ერთს სკამს აქეთ გაღმოსღვამს და თან ამბობს)
 აიღე, ეს ღაგლეჯილი მუთაქა იქით გადადე და სკამი აქეთ გადა-

მოდგი, ეგარი და ეგ!.. გინდ იქანა იუოს და გინდ აქანა... (აილებს ცოცხს და ჰვეის სახლს). რაია აქანა დასახვეტი?.. ერთი თვეა გინტრი ან გაფუქვნილა ამ ვოსეკს სახლში და გარი ან შამოსულა... (აკაკუნებენ კარებს, დათიკა ცოცხს დაადებებს, კარებს მიაშურებს და თან იძახის,) გინაა ემაქანა?.. (ალებს კარებს).

შამოსულა 7.

(იგივე მარია და ენო შამოლიან).

მარია. (დათიკას) აღმასოვი აქა დგას?

დათიკა. ჰჰ!.. გინაა აღმასოვი?.. აღმასოვისა სწორე ანა გამიგია რა...

მარია. ბადასარა აღმასოვი... ბრილიანტს რამ ჰყვიდის...

დათიკა. (იქით) ფრუსტი.. (მარიას) რაკარე მე კრინუჭი ანა მაქეს, ისთე ბადასარას ბრილიანტები... (იქით) შიმილიანთ ვისტრებოთ და თუკი სიკეთე რამ აბადია, რადა დღისდა უნდა იმ ვუბეღურს?.. (მარიას) ჰჰ, ბატონო!... რა შუაში!..

მარია. (ენოს) кажется мы ошиблись... не та квартира...

ენო. (მარიას) НѢТЬ (ანიშნებს დათიკაზე) онъ путаетъ (დათიკას) ბაჭო, ბადასარა ხომ აქა დგას?..

დათიკა. კი ბატონო!..

ენო. სად არი?.. (მარიაზედ ანიშნებს) ჩემს ჰალბატონს უნდა იმისი ნახვა.

დათიკა. აკერ გადაარა.

ენო. აბა ერთი ნახე და დაუძახე.

დათიკა. კი ბატონო! (გაეა).

რედაქტორი და გამომცემელი ალ. ნაბინარიძე.